

اگزما به دنبال درمان با لیزر Pulsed Dye: گزارش سه بیمار

دکتر مصطفی میرشمس شهشهانی^۱، دکتر امیر هوشنگ احسانی^۲، دکتر سیاوش طوسی^۳

۱- دانشیار، ۲- استادیار، ۳- دستیار، گروه پوست، بیمارستان رازی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

port-wine stain مالفورماسیون عروقی مادرزادی از عروق سطحی درم است که با اکتازی مویرگ‌ها مشخص می‌شود. امروزه Pulsed Dye Laser (PDL) برای درمان چنین ضایعه‌های عروقی به کار گرفته می‌شود. عارضه جانبی به صورت اگزما تا به حال فقط در چند مورد گزارش شده است. در این گزارش ۳ مورد اگزما به دنبال درمان با PDL برای درمان port-wine stain در بیمارستان رازی گزارش می‌شود. ایجاد درماتیت بعد از لیزر PDL شایع نیست ولی گاهی دیده می‌شود، لذا بیماران بایستی قبل از درمان در مورد احتمال ایجاد این عارضه هم مطلع باشند.

واژه‌های کلیدی: لیزر PDL، اگزما، port-wine stain

فصلنامه بیماری‌های پوست ۱۳۸۴؛ دوره ۸ (۵) ضمیمه ۱: ۴۹-۵۲

وصول مقاله: ۸۴/۳/۲۴ پذیرش: ۸۴/۷/۷

جلسه درمان، در مرکز ضایعه port-wine stain یک پلاک اریتماتو پوسته‌دار ایجاد شد که در جلسه‌های بعد لیزر روی این منطقه مورد استفاده قرار نگرفت و درمان به وسیله پماد تریامسینولون موضعی ادامه یافت که بعد از ۲ ماه بهبود کامل نشان داد. پس از این دوره، دوباره لیزر درمانی روی این منطقه انجام شد که واکنش مجددی مشاهده نشد.

مورد سوم: بیمار پسری شانزده ساله با port-wine stain که باز هم مانند دیگر بیماران با spot size ۷ میلی‌متری و انرژی ۱۳/۵ ژول بر سانتی‌متر و طول موج ۵۹۵ نانومتر تحت درمان قرار گرفت که پس از گذشت ۵ جلسه PDL دچار ضایعه اگزمایی شد.

بحث

port-wine stain مالفورماسیون عروقی مادرزادی با

معرفی بیماران

مورد اول: بیمار دختر خانم ۲۴ ساله‌ای است که به علت port-wine stain یک طرفه در صورت تحت درمان با لیزر PDL با spot size ۷ میلی‌متری و انرژی ۱۲/۵ ژول بر سانتی‌متر مربع و طول موج ۵۹۵ نانومتر قرار گرفت. بعد از جلسه ششم درمان، بیمار به یک پلاک اریتماتو پوسته‌دار در ناحیه طرفی صورت، روی ضایعه port-wine stain و حتی کمی فراتر از آن و در روی پوست سالم دچار شد. در جلسه‌های بعد، روی این قسمت لیزر PDL انجام نشد و بیمار تحت درمان با استروئید موضعی (پماد تریامسینولون استوناید) قرار گرفت که بعد از چند هفته کمی بهبودی حاصل شد (تصویرهای شماره ۱ و ۲).

مورد دوم: بیمار دختر خانم ۹ ساله‌ای، ساکن پیرانشهر است که به علت port-wine stain تحت درمان با لیزر PDL با spot size ۷ میلی‌متری و انرژی ۱۲/۵ ژول بر سانتی‌متر مربع و طول موج ۵۹۵ نانومتر قرار گرفت. بعد از ۴

مؤلف مسوول: دکتر امیر هوشنگ احسانی - تهران، میدان وحدت اسلامی، بیمارستان رازی

پست الکترونیک: ehsan@tums.ac.ir

PDL بروز دادند. سه مورد آگزما به دنبال درمان با PDL برای درمان port-wine stain در بیمارستان رازی گزارش شد.

ایجاد درماتیت بعد از لیزر PDL شایع نیست ولی گاهی دیده می‌شود، لذا بیماران بایستی قبل از درمان درمورد ایجاد این عارضه مطلع باشند چرا که ایجاد درماتیت در منطقه، ممکن است این ذهنیت را ایجاد کند که ضایعه قبلی بیمار به دنبال لیزر بدتر شده است.

مکانیسم ایجاد آگزما مشخص نیست. بعضی بیماران زمینه‌ای از آتوپی دارند که به دنبال PDL تحریک و بدتر می‌شوند که البته در مورد بیماران ما این موضوع صادق نبوده است. ایجاد ضایعه آگزما داخل یک port-wine stain قبلاً گزارش شده است که معمولاً یافته‌ای زودگذر است (۷و۶). ممکن است مالفورم‌اسیون عروقی با اتساع عروقی یک فاکتور منطقه‌ای برای تغییرهای التهابی ایجاد شده برای شروع آگزما باشد (۸). Tay و همکارانش عقیده دارند که این امر به دنبال گسیختگی اپیدرم پوست اتفاق می‌افتد که پوست را مستعد به آگزما می‌کند (۷). اگرچه لیزر روی عروق سطحی اثر می‌کند اما ما عقیده داریم که ممکن است سیتوکین‌های موضعی یک پاسخ التهابی را برانگیخته کنند. متأسفانه ما نمی‌توانیم بدون بیوپسی و بررسی‌های بیش‌تر این موضوع را تایید کنیم. در واقع این امر در بسیاری از موارد از لحاظ زیبایی برای بیماران قابل قبول نیست.

منشأ عروق سطحی درم است که با اکتازی مویرگ‌ها مشخص می‌شود. امروزه برای درمان چنین ضایعه‌های عروقی (PDL) به کار گرفته می‌شود. این لیزر آسیب انتخابی روی عروق پوست دارد و با طول موج مشخص ۵۹۵ نانومتر باعث آسیب تا عمق ۰/۵ تا ۱/۲ میلی‌متر می‌شود. مدت زمان پالس (pulse duration) آن ۴۵۰ میکروثانیه است که کم‌تر از زمان thermal relaxation time (TRT) مربوط به عروق سطحی است و این مساله آسیب حرارتی را فقط محدود به عروق سطحی می‌کند و پوست اطراف را سالم نگه می‌دارد و در نتیجه ایجاد اسکار را به حداقل ممکن می‌رساند. عوارض ناخواسته‌ی همراه با PDL شایان ذکر این است که هم در کودکان و هم در بزرگسالان، جزیی است. عوارض کوتاه مدت - نظیر تورم و قرمزی برای ۲۴ ساعت اول، پورپورا برای ۲ تا ۳ هفته و به ندرت عفونت موضعی - است. عوارض دراز مدت - نظیر اسکار آتروفیک، هایپرپیگمانتاسیون و هایپوپیگمانتاسیون و گرانولوم پیوژنیک - است (۵-۱).

عارضه جانبی به صورت آگزما تا به حال فقط در چند مورد گزارش شده است (۱۶و۱). در مطالعه Levin و همکارانش در سال ۱۹۹۵ (۱)، شامل بررسی عوارض PDL روی ۲۹۷ بیمار، تنها ۱۱ بیمار ضایعه‌های آگزمایی را نشان دادند که ۶ مورد کم‌تر از ۱۴ سال سن داشتند. در مطالعه Hossain Shahidullah و همکاران وی در سال ۱۹۹۹، ۱۰ بیمار (۶ مرد و ۴ زن) آگزما را به دنبال درمان با

تصویر شماره ۱- ضایعه port-wine stain قبل از درمان با PDL

تصویر شماره ۲- ضایعه اگزمایی روی port-wine stain به دنبال درمان با PDL

References

- 1-Levine RH, Geronemus RG. Adverse effects associated with the 577 and 585 nanometer pulsed dye laser in the treatment of cutaneous vascular lesions: a study of 500 patients. *J Am Acad Dermatol* 1995; 32: 613-17.
- 2-Tan Ot, Sherwood K, Gilchrest BA. Treatment of children with port-wine stain using the flashlamp pulsed tunable dye laser. *N Engl J Med* 1989; 320: 416-21.
- 3-Reyes BA, Geronemus R. Treatment of port-wine stains during childhood with the flashlamp-pumped pulsed dye laser. *J Am Acad Dermatol* 1990; 23: 1142-48.
- 4-Abd-el-Raheem TA, Hohenleutner U, Landthaler M. Granuloma pyogenicum as a complication of flashlamp-pumped pulsed dye laser. *Dermatology* 1994; 189: 283-85.
- 5-Seukeran DC, Collins P, Sheehan-Dare RA. Adverse reactions following pulsed tunable dye treatment of port-wine stains in 701 patients. *Br J Dermatol* 1997; 136: 725-29.
- 6-Shahidullah H, Frieden IJ. Eczema as a complication of pulsed dye laser. *Arch Dermatol* 1999; 135: 215-16.
- 7-Tay Yk, Morelli J, Weston WL. Inflammatory nuchal-occipital port-wine stains. *J Am Acad Dermatol* 1996; 35: 811-13.
- 8-Bonifazi E, Mazzotta F. Inflammatory nuchal-occipital port-wine stains. *J Am Acad Dermatol* 1998; 38: 130.